

Wrocław, dnia 18 września 2009 r.

**Pan
Mirosław WACHULAK
Prezes Zarządu
Miejskiego Przedsiębiorstwa
Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.
we Wrocławiu**

LWR-410-15-02/2009
P/09/108

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. we Wrocławiu (zwanym dalej MPWiK) kontrolę zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku w okresie 2006-2009 (I półrocze), w odniesieniu do działalności Zakładu Produkcji Wody Nr 1 „Mokry Dwór” (zwanego dalej także „Zakładem”).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli podpisanym w dniu 3 września 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, działalność MPWiK w odniesieniu do zapobiegania awariom przemysłowym w Zakładzie Produkcji Wody Nr 1 „Mokry Dwór”.

1. Zakład Produkcji Wody Nr 1 „Mokry Dwór” (działający od 1982 r.) – w związku ze spełnieniem kryteriów zawartych w § 1 ust. 1 - 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej² - zaliczony

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. Nr 58,poz. 535ze zm.

został do kategorii zakładów stwarzających zwiększone ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o którym mowa w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³, z uwagi na magazynowanie chloru w ilości powyżej 10 Mg. W latach 2002-2009 (I półrocze) w Zakładzie magazynowano maksymalnie do 23,0 Mg substancji toksycznej – chloru (według zgłoszenia z dnia 23 września 2002 r). Ilość ta, w związku z wdrożonymi zmianami w technologii oczyszczania wody, uległa aktualnie ograniczeniu maksymalnie do 12,5 Mg (według zgłoszenia z dnia 4 grudnia 2007 r.). Z innych substancji niebezpiecznych w Zakładzie magazynowane było maksymalnie: 25 Mg tlenu, 36,3 Mg chlorku sodu, 96,6 Mg płynnego siarczanu glinu, 114,24 Mg chlorku poliglinu, 45,9 Mg roztworu wodnego ługu sodowego.

MPWiK dopełniło obowiązek zgłoszenia zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej, przekazując do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu, w dniu 27 września 2002 r. stosowny dokument, z podaniem do wiadomości. Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Nastąpiło to jednak prawie 6 miesięcy po terminie określonym w art. 250 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy POŚ. Zgłoszenie zakładu powstałego przed 1.10.2001 r. winno bowiem nastąpić do 31 marca 2002 r.

W okresie objętym kontrolą na terenie Zakładu nie wystąpiły zdarzenia określane mianem poważnej awarii przemysłowej.

MPWiK nie posiadało certyfikatów systemu zarządzania jakością ISO. W 2009 roku podjęło działania dla uzyskania certyfikatu zgodności z normą PN-EN ISO/IEC1725 dla Laboratorium Badania Wody i Ścieków.

2. Równoległe ze zgłoszeniem MPWiK przekazało wdrożony w Przedsiębiorstwie Program Zapobiegania Poważnym Awariom Przemysłowym, do którego dołączona była Instrukcja „Awaria Chlorowa”. Od 2002 r był on trzykrotnie aktualizowany, m.in. w odniesieniu do zmian dotyczących ilości magazynowanych substancji niebezpiecznych. Jego ostatniej aktualizacji dokonano w grudniu 2007 r. Program ten zawiera m.in. określenie prawdopodobieństwa zagrożenia awarią przemysłową, zasady i sposoby zapobiegania oraz zwalczania skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska, jak również określenie częstotliwości przeprowadzania analiz w celu dokonania oceny jego aktualności i skuteczności. W ramach realizacji tego programu w Zakładzie Produkcji Wody nr 1 „Nowy

³ Dz.U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm., dalej także: *ustawa POŚ*.

Dwór” w latach 2007-2008 przeszkolono 33 pracowników w zakresie zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku i prowadzono systematyczne ćwiczenia dotyczące zapobiegania awariom przemysłowym (ostatnie takie ćwiczenia, polegające na likwidacji rozszczelnienia w 2 beczkach chloru i wdrożeniu procedur bezpieczeństwa, przeprowadzono 30 października 2008 r.). Ponadto w Zakładzie opracowano i aktualizowano instrukcje wymienione w Programie oraz przeprowadzano na bieżąco przeglądy sprzętu i wyposażenia dla działającej w zakładzie nieetatowej drużyny ratownictwa chemicznego.

Uzupełnieniem systemu bezpieczeństwa był, sporządzony w październiku 2007 r., Plan ochrony obiektu kategorii II szczególnie ważnego dla obronności i bezpieczeństwa państwa. Zapewniono też zdalny, ciągły nadzór nad pracą chlorowni poprzez wizualizację w dyspozytorni Zakładu pracy wszystkich urządzeń.

3. Koszty MPWiK związane z ochroną środowiska przed skutkami awarii przemysłowych, w odniesieniu do Zakładu Produkcji Wody nr 1 „Nowy Dwór”, wyniosły w latach 2006 – 2009 (I półrocze) 1.237,0 tys. zł. Przy czym nie ujęto w nich kosztów eksploatacji sprzętu, gdyż istniejący system księgowy nie dawał możliwości wyodrębnienia tej grupy kosztów. Z ogólnej kwoty 56,6 % (699,8 tys. zł) stanowiły koszty amortyzacji chlorowni, w związku z wykonaną wcześniej (w latach 1998-99) jej modernizacją. Inne koszty związane były m. in. z modernizacją zabezpieczeń na instalacji chlorowej - 67,6 tys. zł, przebudową przewodów odpływowych zaworów bezpieczeństwa na tej instalacji - 52,3 tys. zł, zakupem (w 2006 r.) sprzętu związanego z ochroną środowiska - 62,6 tys. zł, w tym m.in. przenośnego wykrywacza gazów i sondy pomiarowej dwutlenku chloru.

4. NIK nie wnosi uwag, co do prawidłowości przeprowadzenia badanych postępowań przetargowych. Ocena taka wynika z badania czterech postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzone przez MPWiK, (na dostawę substancji niebezpiecznych: chloru ciekłego i podchlorynu sodu oraz na wykonanie modernizacji zabezpieczeń na instalacji chlorowej i przebudowę przewodów odpływowych z zaworów bezpieczeństwa na tej instalacji). Uwagę kontroli zwróciła natomiast przewlekła realizacja umowy na wykonanie modernizacji zabezpieczeń na instalacji chlorowej w ZPW nr 1 Mokry Dwór. Zgodnie z umową zawartą w czerwcu 2006 r. z firmą „Apakor Rokita” z Brzegu Dolnego, prace o wartości 65,7 tys. zł polegające na wymianie zabezpieczeń na ww. instalacji winny być wykonane w ciągu 3 miesięcy, tj. do 3 października 2006 r. Ustalono, że faktyczne ich zakończenie i odbiór nastąpił dopiero w grudniu 2008 r. Powodem przewlekłej realizacji prac

(jak wyjaśniono w toku kontroli) była decyzja Urzędu Dozoru Technicznego, w trakcie odbioru I etapu tych prac, nakazująca wykonanie dodatkowych robót polegających na wymianie przewodów odpływowych z zaworów bezpieczeństwa (nie ujętych umową). Warunkowała ona włączenie do eksploatacji wykonanej modernizacji zabezpieczeń. Przeprowadzone przez MPWiK cztery postępowania na wybór wykonawcy dla tych dodatkowych robót, ze względu na ich specyfikę i niewielki koszt (52 tys. zł) nie zakończyły się powodzeniem i dopiero wyłoniony w 2008 r. w trybie z wolnej ręki wykonawca firma „MCE Industrietechnik” wykonała zalecane roboty dodatkowe do października 2008 r., umożliwiając zakończenie i odbiór prac modernizacyjnych na instalacji chlorowej. Stosowne porozumienie z wykonawcą (firmą „Apakor-Rokita”), zmieniające termin zakończenia prac, MPWiK zawarło dopiero w sierpniu 2007 r., tj. po upływie ponad 8 miesięcy od umownego terminu ich zakończenia. Ustalono w nim, że żadna ze stron nie będzie zgłaszać roszczeń wobec drugiej strony związanych z terminem realizacji przedmiotu umowy.

5. W okresie objętym kontrolą w Zakładzie Produkcji Wody nr 1 „Nowy Dwór” nie przeprowadzano kontroli wewnętrznych dotyczących zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Kontrolę w tym zakresie przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (1-krotnie) oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu (3-krotnie). Uchybienia w stanie zabezpieczeń, jak też potrzebę aktualizacji zgłoszenia zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej odnotowano w dwóch kontrolach (z listopada 2007 r i lipca 2008 r) przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną. MPWiK każdorazowo podejmowało realizację wniosków pokontrolnych i informował wnioskodawców o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Kontynuowanie podjętych działań dla uzyskania certyfikatu jakości ISO dla laboratorium badania wody i ścieków.
2. Założenie w planach wewnętrznych MPWiK kontroli w zakresie sprawdzenia w Zakładzie Produkcji Wody nr 1 „Nowy Dwór” prawidłowości działań w zapobieganiu poważnym awariom zagrażającym środowisku.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Spółki, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i

wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.